

PELI VIDÉKI HIRLAP

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor Félévre 5 kor
Negyedévre 2 kor. 50 fill. = Egyes szárn ára 10 fillér.

Főszerkesztő:

Dr. Böhm Aladár.

Felolós szerkesztő:

Dr. Fuchs Lipót.

Megjelenik: minden csütörtök és vasárnap.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Eperjes, Pó-utca 37-ik szám.
Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

A márciusi ifjúság.

(Jóka Mórnak egy kiadatlan beszéde, a melyet évekkel ezelőtt tartott március 15-ikén az egyetemi ifjúsághoz egy ünnepélyes díszlés alkalmával.) — A lelkes ifjúság minden áron halál kívánja az immár porrá lett nagy költőt, a ki végre is engedett az óhajának s elmondta az alábbi beszédet, a melyet az újes után írásba foglalt. A beszéd ezentúl nem látott napvilágot. Azóta nagyot fordult a világ keréke, nagyot változtak a viszonyok, de az aranyigazságok, a melyek e beszédben foglaltaknak, minden időben megállanak, örökül valók, a mint örökül való az emléke annak, a ki elmondta.)

Lelkem fia!

Sokáig válogattam benne, minő megszólítással kezdjem a hozzátok intézett üdvözlő szót.

Előttöm volt a nagy angol tudós sémája, ki mint az oxfordi egyetem rektora az egybegyűlt diáksereget a Veni Sancte után ezzel a megszólítással címmezte: »uraim, mylordok, érsekek, püspökök, lelkipásztorok, lord-mayorok, aldermanok, mérnökök, tábornokok, doctorok, Bash-rend, térszalag-rend lovagjai, — hajós-kapitányok, admirálok, — világcsalók, naplopók, útonálló! — Igenis: mindezek válhatnak belőletek, a szerint, a mint magokatok viselni jógiátok.« — Azonban én utánózni még a nagy embereket sem szeretem.

Van egy rátko alkalmazott régi kifejezésem, a melyben a magyar fiatalokat elnevezem »acél fiatalágunknak.« Más nemzetnek van »arany fiataláguk« (jeunesse d'orée), kik arra büszkéek; mi magyarok büsz-

kébb vagyunk az »acél fiatalágunkra« — Azonban én ismételni saját magamat sem szeretem.

Nekem jogom van titeket »lelkem fiainak« szólítani, mert a saját lelkemet látom bennetek ezerszeresen sokszorozódni.

Ugyanazt a dicső fiatalágot látom magam előtt most, a ki ötven év előtt engem és kortársaimat, az akkori írókat, körülvet; csak a számotok szaporodott meg: a hány százan voltak akkor, annyi ezren vagytok most.

S ugyanazt a szent szózatot hallom ezerszeresen visszhangzani ajkaitokról most, a mi elődeitekől hallottam ének és földnek hirdertetni: »szabadság, egyenlőség, testvériség!«

Ez a hármas jelszó volt az a bibliai mofordja, melyből Magyarország cédurája felnőtt; és még egyre növekedik.

E hármas jelszóban van Magyarország lételemének alapja, a magyar nemzet hatalmának joga kifejezve. Ezek a vezéreszéknek tesznek egy nemzetet hadban erőssé, békeben boldogá. S a ki e három eszme közül egyet eldob magától, a másik kettőt is elveszti. Ezt a hármas varázsige őzri a mi alkotmányunk frigyládja.

A magyar tanuló-fiatalág, nemzeti műveltségünk élő kifejezése,

ivadékról ivadékra híven megörízte elődeinek ezt a frigyládját. Soha, semmi szenvedély, semmi kénszer, semmi érdek nem bírta a magyar tanuló-fiatalágot eltántorítani. A frigyládát elvehették tőlünk, de a benne elzárt kincseket nem kobozhatták el.

Pedig sok megpróbáltatást kellett fiatalágunknak kiállania.

Öt évtizedet át figyelmet aggodalommal, látám örömmel, mint váltja fel egyik ifjú nemzedék a másikat. Mindig ugyanaz a szellem maradt meg: egyik ivadék a másikat adta át örökségül. És most az ötödik évtizedben ugyanezen oltár előtt látom áldozni hazám tanuló-fiatalágát, ugyanazon jelszavas zászlókat lobogtatni kezében.

Szorogó szívvel szemléljük, közelben és távolban, hogy foszlanak le másutt rongyokban a dicsőség zászlók! Hogy áldoztak fel a szabadságot a bosszúért, az egyenlőséget a kiváltságért, a testvériséget a gyűlöletért más nagy nemzetek fia. S a legjobb fia: — a műszak tábora. Hogy készülnek testvérgyilkos harcra, mely saját hazájukat megbénítja, alkotmányukat megrendíti, hogy vezetnek népfajt, felekezett, politikai pártokat irtó közledelem éppen azok, kiknek azért van adva a kezükbe a fátyla, a tudós fátyla, hogy nemzetük előtt a hazaszeretet, a békeszeretet

helyes útját megvilágítsák: de nem hogy gyűtogenssákan vele!

Hála a magyarok Istenének, hogy ez a ragály nem fertőztette meg a magyar ifjak lelkét.

Ti megmaradtatok a szabadság, egyenlőség, testvériség híveinek, s a magyar tudományos egyetem fiatalága adott magasztos példát a saját lelkében létrehozott békeszövetséggel az egész művelt világ fiatalágának, példát arra, hogyan lehet bölcs messzkellettel, testvéri indulattal a közös haza és közös szabadság szeretetével, egymással ellenkező felfogásokat kibékíteni.

Ez az 1848 március 15-ikének a szelleme. Így tettek a ti elődeitek, az én kortársaim: egyenlővé tették az embert, magukhoz ölelték a testvért, s a magyar szabadságról kellett küzdeni, az egyenlőség tett honfi, a felkarolt testvér együtt harcolt velünk a szabadság ellensége ellen.

És még ma is »in hoc signo vinces!«

De az ötven év előtt a ti elődeiteknek átadott lelkeket látom én ti bennetek fölfeleven, s mind-azonk a lelkét, a kik akkor velem együtt voltak: Petőfiét s az ő tizeit.

Azok már megérték Istenhez, ki nekem engedte, legutolsóinak, hogy az ő nevekben is üdvözöljétek titeket, lelkeimnek fia!

TÁRCA.

KOSSUTH.

Ira: *Balla Miklós.*

(Szavalkú március 15-ikén a budapesti színházban.)

Így volt, mint most. Komor gyász út a Vészes felhők területé a hazán, földön. S a nap helyett cikázó villám lángja Világított a rémes éjszakán.

De vilámkok tűzéből szópárkává Kigyúrt egy csillag — nem lesz soha mása! Jó proféták kiolvastak belőle: Megszületett a nemzet Messiása!

S zándokolva jartok bölcsőjéhez — Nem királyok — elarvult nemzetek, Testvérbárszolgák, kiket egyben élni Kárhözattól siralmas végeztek...

És évről évre nőtt a glóriája, Besugározva a sötét eget, De hogy végre a nap is felragyogjon, Elűzte róla hát a fellegét!

Az volt a harc! a sötétség s pokollal, Ádáz tusa — fenséges diadal! A győzelemből elég volt a kezdet: S egyszerre máris derengeni kezdett.

Ám folyt a harc, — s a mikor azt izente, Hogy elfogyott, elhullt a regimentje: Csatára szált agg, ifjú, bárha félhött, S kaszát ragadt, a kinek kardja nem volt!

És a roszdás vas, aratva a rendet, Mind jobban jobban trüfökdőlni kezdett! S hogy a vérfől homályosult a szabaly: Beragyogta a szent szabadság napja!

...De jött Világos s Arad gótgótya... Reánk szakadt a zarnokság jégja... Te számbúve atyátlan árva lettünk, És visszanerve: végkép elvesztettük...

Nem foly többé a könynek olyan árja, Mint Érted sírt el nemzetted, az árva, Nem lesz oly gyász, mert nem lesz oly halott, Minőt a sors Benned nekünk adott!

Atyánk! ki ott állsz Isten trónja mellett, Óríz, ha már sorsunk átka betellett! A Te népednek végezte: alakot, Bár szíve töle vért, forrong, lázad.

Lásd, szoborban sem áll még itt emléked! De tartósbát emelt szíved néped, Mint a kőhöknek érci ontánának, Mint márvány földje égnek Karrarának!

Oh, bízz' e népben, mely bár nem a régi; De ha most újra izenhetnél nekni: Elmenne mind, mint akkor síkra szállott, S végkép kivívna a szent Szabadságot!

Szomorú időkben.

(Nemzeti ellenlítés 1861-ben.)

Ira: *Egy diplomata.*

— A PALYÓDÓ HULLA reolati strévia.

Bécsben 1861. május 1-jén nyelt meg a birodalmi gyűlés, a magyar nemzet által annyira gyűlölt Rajkrát, vagy mint

a gúnyoldáni szerető bécsi nép keresztelte: a »Schmerling-színház«.

A híres helyben 16-iki pártens csalógatta belé a birodalom összes népének képviselőit, hogy ott a Schmerling Antal lovag mindenható miniszter által nyelböltött centralizátus alapján nyugvó, mind-azáltal mérsékeltlen szabadelvű alkotmányt támogatták, egyaránt vakuljon a magyar és ne lásson a tő. Az ősszibrodalom többi népe pedig örüljön az alkotmányfűstnek, a talmi szabadságnak.

Asztrák centralisták el voltak ragadtatva és Schmerlinget, mint az »alkotmány atyját« magasztalják írásban és képmen. Nem úgy azonban a Rajkrátban megjelent olaszok, lengyelek és józanabók németek. A magyarok és a horvátok távolmaradtak, mert az 1861-iki indígykergetett országgyűlés Desák Ferenc szűknyágra kimondta, hogy nem küld képviselőket. Caspán az erdélyi szárszok voltak azok, a kik kapva kaptak az alkalmon.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
köhögés, skrofuzózis, influenza
ellen számlálás tanár és orvos által naponta ajszava.

Sirolin

Essel az étvágy és a helytelen, megzabol-
tati a bőgőre, vialadást, éjjeli izadást.

Mithogy értéketlen utánzókat is kiindának, kérjük mindenképp
„Roche“ eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Sv.)

„Roche“

Roche's eredeti rodelőre a gyógyszerár-
ban — Az érvágyat és a hely-

műfői, Erkel F-től; játsza az ifjúsági zenekar.

1. * Március 15-ike., Ábrányi E-től; szavaja Szopók István VIII. o. t.
2. * Nemzeti dal., Petőfi Nagy-Hirschmann; énekli a főgimn. vegyeskar.
3. * Dal és szabadság*, pályadíjnyertes mű; felolvassa a szerző.
4. * Magyar dalok; énekli a főgimn. kórus.
5. * Zinyi Ióna lakója., Vér-Szabad-műsor; szavaja Antal Pál VIII. o. t.; kísérk: zongorán Kavalysky József VIII. o. t., harmóniumon Uhlárky József VI. o. t. s a zene-és énekkar.
6. * Rákóczi-induló; előadja az ifjúsági zenekar.

Az eperjesi kir. gör. kath. káptalan-találkozó-utáni Ünnepekéről 15. íkén d. u. 11 órakor tartja ünnepélyt. Műsor: 1. *Élj, őseink harcjá., Schumann R-től; énekli az int. énekkar, Kizák János tanár vezetésével.

2. Megnyitó-beszéd; tartja Széman István tanár, a Kőr előnöke.
3. Magyar dalok; előadja az int. énekkar.
4. *Március 15., íra Ábrányi Emil; szavaja Kovács János III. é. n.
5. *Únnepi beszéd; tartja Bulisa József IV. é. n. a Kőr titkára
6. *Magyarok Istene., (Petőfi-legendája, írta Váradi Antal); szavaja Kükia Károly III. é. n.
7. Hunyadi-induló; előadja az int. zenekar.
8. Szózat; énekli az int. énekkar. Kizák János tanár vezetésével.

* **Thökölyi hmvai.** Közöltük már, hogy a Thököly hmvainak elhelyezése ügyében Fejérváry megváltoztatta elhatározását, melyhöz a hmvakat Eperjesnek, az eperjesi ág, a év templomnak szánta, s tekintettel a kérdés körül kifutott áll-bizottság elhatározására egy 9 tagból álló bizottságnak kiküldését határozta el, melybe a két város 3—3 tagot nevez. Úgy értesülünk most, hogy Késmárk város közönsége dr. Burgány képviselőt, az egyház-közönség pedig, Dianiska év. lelkész-t s dr. Oppel tanárt jelentette be a bizottság tagjainak. Eperjes szab. kir. város közönsége dr. Csátry Ágostonat kívánja a maga részéről kiküldeni, az ág. hitv. év. egyház-közönség pedig dr. Draskóczy László alesperjeléskét s dr. Frián János jogtanárt nevezi meg képviselőül.

* **Széchenyi-köri közgyűlés.** Az Eperjesi széchenyi-körnek márcus 18-án (vasárnap) délután 11 órakor, a köri felolvassók kistermében tartandó rendes közgyűlésének tárgyszorosa a következők: 1. Előnk megnyitja a gyűlést. 2. Tájékozt. jelentés 3. Számvetés-gözület-jelentése a pénztár állapotáról. 4. Jövő évi költség-előirányzat megállapítása. 5. Tiszdtűzés. 6. Estleges indítványok.

* **Áz ügyvedi-kamara közgyűlése.** Az eperjesi ügyvedi-kamara márc. 20-án d. u. 3 órakor a kamara saját hivatalos székházának tanástermében rendes évi közgyűlést tart. Napirend: 1. Ügyveteli jelentés. 2. Az 1905. évről szóló zárszámadás sok felülvizsgálása és az 1906 évi költség-előirányzat megállapítása. 3. Estleg beadandó indítványok tárgyalása.

* **Értesítés.** A járványbizottság legközelebbi ülése — március 15. ikére való tekintettel — márc. 16-án, *pénteken* délután 2 órakor lesz.

* **Államsegélyek.** Az iparos-tanúk iskolájának 1200 korona állami-egyházi utalványozott.

* **Szélmotor az eperjesi vízvezeték szolgálatban.** *Ghillyán* Imre bővíteni igen nagy szolgálatot tett a városnak, midőn az építendő vízvezetékkel kapcsolatban felhívta a közfelfigyelmet a szélmotorra s annak óriási előnyére. A város polgármestere ennekalaptan meghívta Szporzon Pál debreczeni gazdas.-akadémiai tanárt, ki a külföldön s Amerikában hosszabb időn át folytatott tanulmányait alapján a szélmotorra s hazánkban egyedül legnagyobb ismerőre s terjesztője, hogy vizsgálja meg a Szekesé völgyében építendő telep területe viszonyait s mondana véleményét a szél-

motor alkalmazhatóságára felől. Szporzon tanár a meghívást elfogadta, eljár a helyszínen s megadta a véleményét, mely szerint legteljebb tisztelőzete korona összes költségére (vaszerkezettől tornyokon elhelyezett) automatikus működő szélmotor lenne felállítandó a telepen s e két motor a nélkül, hogy időközönként szükség olajozáson kívül bármi egyéb igényre, teljesen önmagáért (minden külön kezelés s beavatkozás nélkül) *legalább is kétszáz napon át* tudja az üzemből önmaga szolgálatolni. S mi sem biztosabb ennél, — monda Szporzon tanár. Ha ez így van — a mint hogy ez az újabb számológató legkétséget semlel minden természetesen kellet kell hogy találja s Szporzon tanár tapasztalattal sincs okunk kétségbevonni — akkor az üzemi költség körül oly lényeges megtakarítások lesznek elérhetőek, hogy a vízadik a rendkívül fontos érdeke a közönségnek s épp azért felhívjuk az iránt teljes érdeklődést. Szporzon tanár legrovidűbb idő alatt bemutatja a részletes költségvetést.

* **Fehérneműt és ruhát kímél** mindenki, ha a Haltenberger-éle kassai gőzmosó-és fűtőedénybe tisztítat. Átvételki iroda Eperjesen *Theiss* Armin gyémánt-játék-és díszműrészletében.

* **Szoligabírói állás.** A tapolyi járási szoligabírói hivatalnál megüresedett szoligabírói állásra dr. *Báno* Deszsi v. közigazgatóknak pályázott, kiknek megválasztása bizonyos.

* **A hazai rók.** *Berzovits* Ádám és kir. kamarás, v. r. t. nyug. altörzsnagy, főpálcamester, bécsi lakos a magyar állam kötelekezőből való elbocsátását s az osztrák állam kötelekezőbe való felfogadást kérte.

* **Az eperjesi tífusz-járvány.** Szörvénysen még mindig előfordulnak betegedések, de ezek már szelidűbb betegedéseknek látszanak, úgy, hogy halozás nem fordul már elő tífuszbetegként megsebzelt, hogy most már lassan teljesen megszűnik a járvány.

* **A Kassai-utói híd gyalogjárója** különben sem volt elég széles az ottani nagy személyforgalom néve, de a mióta a Kassai-utó kockakövel építettek ki, azóta még kevesebb anyaga megszűnik, hogy a sűrű köz- s szerkezetekes miatt szinte vezérelmes lett ott az átmenet. Ezen okokból s mielőbb segíteni kell. És segíteni akarunk is. E végbéli a hét folyamán sok tagú bizottság jött a helyszínen *Taly* József alsópán elnök vezetésével, melytől bizottságban résztvettek az összes érdekeltek. Az érdeket valóban igazgatóság kiküldöttjéi nem sokat ajánlottak. A gyalogjárónak mindkét oldalán 60—60 cm-re való szélesítést. Ez nagyon kevés. Reméljük, hogy a közgazatási bizottság — melynél az ügy elbírálás alatt van — jóval többet fog megállapítani.

* **Az Eperjesi Ipartestületi Betegsegélyző-pénztár** márcus 4-án tartotta rendes közgyűlést, mely alkalommal — az igazgatóság pénztári jelentése után — elfogadta az 1905. évi zárszámadásokat s megállapította az 1906 évi költség-előirányzatot Erután választás volt. Az igazgatósági tagok kiléptet felérésének, a felügyelő bizottság tagjainak és a választott-bizottságnak a megválasztása mind simán ment végbe.

* **Működvelői előadás Sebeskellemen.** Sikerkelt működvelői előadást rendezett márc. 11-iken Sebeskellemen ifjúság. A szereplők közül különösen *Gottlieb* Gabriella és *Bott* Gábor tünnek ki ügyesen előadott szavatuvalok. Az előadást tánc követte. A befolyó jövedelmet a közsegélytől közt osztják ki.

* **Lóosztályosa.** Sárosvármegye alsópánja rendeletet adott ki az 1906 évi folyamán vármegyénekben megejtendő lóosztályosára vonatkozóan. Ezen rendelet értelmében Eperjesen *május 5. 7. és*

8-ikén tartják meg a lóosztályozást, *5-ikén* Aranybánya, Sósúgyvidék, Harság, Deinekásfalva, Kende, Mocsárnyai, Tarca-szentpéter községek, *7-ikén* Eperjes városa, és végül *8-ikén* Alsósebes, Felsősebes, Finta, Kelleme, Sebeskellemen, Sebesvárya, Eperjesnyiszka, Német-szőlő, Sebesalgy, Sóbánya, Sódófalva, Terjékfalva és Tótóvár községek területeinek lóállományára kerül osztályozás alá.

* **A matörök részére** kifogásoltan minőségű fényképezési eszközöket kaphatók Eperjesen Cattarinonál.

* **Pályázat.** A vármegye törvényhatóság bizottsága 1905. évi 8507/279. sz. határozatával az Eperjesen fennlévő s szab. kir. város kezelésében lévő mértékű-hitelesítő-hivatalnak megszüntetésére folyt *törvényhatósági mértékű-hitelesítő-hivatalnak* szervezését élve kimondotta. Ehhez képest a Sárosvármegye törvényhatóságánál Eperjesen rendezendő *mértékű-hitelesítő hivatal* a vármegye alsópánja pályázatát álladta. A pályázati feltételek Sárosv. Hivatalos Lapjában olvashatók. *Pályázati határidő 1906. márc. 31.*

* **Adományok a VHOSz. javára.** A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége — mely egy évized óta, a vidéki hírlapírók érdekeit védelmezni s előmozdítani mellett, beteg és állás nélküli hírlapírók gyómolására tekintélyt összegyet fordított a magyoközönség jóindulatából — szép és magasozos hivatású segélyalapját mind nagyobb mértékben gyarapítja. A Szövetség szegedi központjához újabban a következő adományok érkeztek: az Országos Ifjúsági és Erkölcseki és Csokoládégyártási szakosztálya 100 kor, az Aradi Polgári Takarékpénztár 50 kor, a Segedi Takarékpénztár 30 kor, a Szegedongrádi Takarékpénztár 25 kor, a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank 25 kor, a Hevesm. Hitelbank R-t (Eger) 15 kor.

IRODALOM.

Nehány új drámairodalmunkról.

Írta: *Herczeg Ferenc.*

Irodalmi életünkben ma nagy szerepe jut a színpadnak. Ez az a fórum, ahol a közönség legkönnyebben veszi észre a költőt és a leghezszevőbb hallgatja meg igazságát vagy hazugságát.

A mi különös viszonyaink mellett különös sűlyt kell vetnünk a hatalmas művelődési tényezőre, melyet a színpad képvisel. Tudjuk, hogy a magyar faj hegemoniájának, melyet valaha főnyelés katonai tulajonságai biztosítottak, ma jótanársan csak kulturális alapja van. Magyarország nem azért nemet állam, mivel a fajmagyarság túlnyomó fizikai erőt képvisel a nemzetiségű szétbűző ügykezelésében, hanem nemet állam azért, mivel az országának egységét, meg pedig magyar kultúrája van. Eredeti nemzeti művelődést e földön ezer esztendő óta csak a mi fajunk tudott produkálni és a ki ez országban — legyen bármilyen anyá szőlöttje —, kulturális életet kíván élni, annak nyelvében és gondolkodásában magyarrá kell lennie. A magyar kulturális politika célja nem a nehezen mozgatható nemzeti tömegnek megmagyarosítása, hanem az ország vezetésére hivatott szellemi intelligencia kulturális egységének megővése és művelésének színvonalának emelése. Ha a magyar ember átindul műveltségbe ez országban, akkor mind üdültségnyelv emberré; ha az intelligencia első feltétele a magyar műveltség lesz: akkor magyar is lesz az ország.

Más hatásművelés és boldogbáb nemzetek talán megengedhetik maguknak azt a fel fogást, hogy a színpadon különösen a színi-irodalom a társadalom kellemes és szórakoztató fenntartója. Afféle illatos, de termékeny virágja a nemzet fájának, a magyar nemzet, mely csak összes szellemi és erkölcsi erejének meg-

fesztése mellett élhet meg a fennállását fenyegető örökös ostromlapot közepette, a létreért folytatott közömbölesen nem nélkülözheti a hatalmas kultúra felgyerít, melyet a színpad képvisel. A színpad szörzék is, iskola is, laboratórium is. A szörzéken hirdetik a társadalmat közzéírki érdekes események, az iskolában adják meg erkölcsi nevelését a jövőnek nemzetgének, a laboratóriumban szörzék az élet nagy igazságit.

Miként kulturális térén általában, úgy a színi-irodalom terén is erős centralizmus uralkodni látnak. A magyar főváros nemcsak színházi város, hanem egyszerűen az ország egyetlen színházi városa is. Mint ilyen, két fontos hivatás betöltése hármánk rá a nemzet életében. Az egyik, hogy európai színvonalra fejlessze a magyar színműirodalmat, a másik, hogy megismertesse az országgal a világ-irodalom idegenkedő remekét.

Hogyan teljesíti Budapest színművésze ezt a kettős hivatást? Mondhatók, hogy sehogyan. A fővárosi színművészet ma egészen véve a külföld többnyire sekély drámai termékeinek lerakódó helye, melyen szégyesen meghúzódnak bizonyos klasszikus emlékek is, a melyen leg-leng egy a kezdet nehézségeiből kibontakozni alig tudó magyar színpadi irodalom.

A fővárosi színházak túlnyomó részükben telítet villaközönség. A heves üzleti verseny, mely köztük folyik, arra szorítja őket, hogy kivessék hajújokból irodalmi és művészi hivatású emléket is, és hogy durva és rikító eszközökkel vadászassanak a sikert.

Nézetem szerint a lassan, de jó úton haladt magyar színművészet megtevélyedése már a francia drámairodalom legújabb, úgynevezett fenyőkorával, a Dumas és Sardou-darabok tömeges importjával kezdődik. Bizonyos, hogy a gall emlékek főlénytelny uralkodik a színpadi formák fölött. Figyelemreemelőt azonban, hogy Dumasnak megvesztetők elmesésségét és töleletes technikával megalkotott darabjai szinte kivétel nélkül csak egy tárgya körül forganak: a nő erkölcsi bukása körül. A megfésült és befejezett bukás, a jó és a gonosz nő, a léány és az aszony bukása, a bukás előzménye és következménye, annak tragikumusa és komikumusa az örök tényle, mely körül a mester és tanítványainak képzelőtehetsége forog. A nő bukása bizonyára jogosult témája a drámairodalomnak; hogy azonban a nyaghetességű írók egész gárdája erre az egy tárgya parozója minden alkotóképességét, az a francia génusz betegeségének egyik szíptomája, melyet azonban már számos más, de rokontermesztű, a gondolkodó franciáknak is aggodalomba ejtő szíptomja követnyott nem.

A francia házasúgörü drámák évenként általánosan a fővárosi színpadon. Nagy külső sikerrel jártak. Ha elemoznők azonban a sáert, bizonyára úgy találnók, hogy vegyi összetételében vajmi kevés az igaz művészi élet.

Említtetem, hogy a fővárosi színi-irodalom kétféle hivatása van, helyesebben képvisele. Kifejele a magyar kultúrát kell képviselnie, befelje az európai művelődést közvetíteni. Tejesen méltatlan a nagy nemzeti missziót, melyet fővárosunk végez; azt tartom azonban, hogy mint színi-irodalomként központja, hovatovább nemzeti veszedelemmel kezdgi magát kinőni. Kifejele mint a francia trágárságok lerakódó helye, hanem szában tünteti fel a magyarság erkölcsi és művelődési kváltságát; befelje pedig — éppen a vidékre gyakorolt nagy befolyása következtében — rendezésen továbbhatja a külföldi bejelő ottort mérget, egészen az ország-határoki.

Egyes vidéki törvényhatóságok szükségét érzették annak, hogy kivételesen intézkedésekkel megvédjék polgáiraik egész-

séges erkölcsi érzületét a fővárosból terjedő mély ellen; és tudós volna, ha az államhatalom is éne feljegyzései jogával ama színházaknál, melyek állami segítségével részesülnek.

A magyar drámaírókban, melynek munkásságát tehetőség hiányával és élethetlenséggel szokás valódnál, nem kis részben a változó viszonyoknál tulajdonítják mostani nyomorú pangásnak. Azoknak az eszüköröknek, melyek a most divatos költőkkel dolgoznak, magyar tró nem vehet hasznát. Ha akarná, sem tudná.

A magyar főváros ma sok színházal dicsédeként. Egy színházat azonban ma is nélkülözhetik kell. A Magyar Irodalmi Színházra gondolok, a hoy kiadással meg magyar szerzők művei adhatók elő. Míg

az fel nem épül, addig minden, a magyar színháirodalom emelésére vonatkozó igényeket csak jó zandék marad. Ilyen színházban kibonthatná szárnyait, ha ugyan vannak szárnyai. Ott megismerhetné önmagát és a magyar közönséget. Onnan könnyű podgyászgal, de talí szívetvándorítá kelletne, hogy meghódítsa újból az országot a magyar művészet számára.

== TÖRVÉNSZÉK. ==

A vitéz huszár.

(Huszárszerelem — zsarolás.)

Hórváh József színi színdarabjait földmívelt mult év augusztus havában mint tartalékos katonák főggyezgokorra hívták be a Kassán állomásozó 5. sz. honvé-

duszárokhöz. Ily minőségben megbírták őket, hogy Eperjese, az itteni honvéd zászlóaljhoz egy lovat szállítsanak át. Lovon jött Kassáról Eperjésre. Útközben sok huncutlanságot követett el. Így Somosújfalun, az útszéli kocsorsóban a nagyobb kuruzsi kedvéért bepalánkázott és mikor fizetésre került a sor, egy koronát kotarászott elő a laplízsebből, kérve a kocsmárosnért, hogy a neki visszajáró összeget adja ki neki. É s meg a kocsmárosné e céllal a melkzsebbőba fordult, a mi huszáruk hirtelen felaptant a lóra és illa berek, élvágotat a messzeségbe. Aaz hogy csak Kéndt állott meg, lévén ott is kocsmáhelyiség. Itt próbált szerencsét, csalhyogy ezrtal nem sikerült. Majd útközben Bugos Jánosnéval találkozt,

nekivágotat és kénszerfette, hogy keperje és szívaizt adzon neki. Leszó Jánosnénak hatyjútj kutarta át és egy liter szeszt és keperyer vitt el tőle. Majd Mikolaj Istváné nevű asszonyt is kituntette megszólaltásával, és tőle ugyancsak palínkat zsarolt ki.

Penteken tartotta meg ügyében az Eperjesi kir. törvényszék a fővágyalást. Kétreblendő zsarolás vétségé mint kéthetnél foghazra feltét. Az ítélet kihirdetését után az elnök megkérdezte a vádlottat, vajjon megnyugszik-e az ítéletben, mire ez a következő feleletet adta:

— Én megnyugsom, de nem a király; hanem, mint jó káloimista, az isten nevében!

Kiadja a szerkesztőség.

Vasúti menetrend.

Ervényes 1905. évi október hó 1-től.

Orló—Eperjes—Budapest:									
Orló	ind.	—	Csak hó 900. évi	130. évi	—	745. évi	—	—	—
Héthárs	érk.	5:30	9:40	2:20	—	—	—	8:30	—
Kisszeben	érk.	6:25	10:35	2:42	—	—	—	9:30	—
Eperjes megálló	érk.	7:15	11:25	3:05	—	—	—	10:15	—
Eperjes érk.	—	6:55	10:40	3:00	—	—	—	9:30	—
Eperjes ind.									
Eperjes	ind.	5:05	7:30	10:40	3:19	7:05	10:05	—	—
Abos	érk.	5:30	7:45	11:11	3:43	7:40	10:37	—	—
Kassa	érk.	6:14	8:30	11:35	4:18	8:40	11:18	—	—
Budapest	érk.	1:30	1:30	8:40	10:00	6:35	8:15	—	—
Budapest—Eperjes—Orló:									
Budapest	ind.	7:40	7:50	2:15	9:00	9:40	—	—	—
Kassa	ind.	12:45	1:25	7:30	5:47	7:40	10:14	—	—
Abos	érk.	1:06	1:40	7:48	6:14	8:00	11:00	—	—
Eperjes érk.	1:37	5:18	9:00	6:40	8:58	11:10	—	—	—
Eperjes ind.									
Eperjes	ind.	1:42	5:28	9:07	7:00	—	—	—	—
Eperjes megálló	1:46	5:38	9:18	7:08	—	—	—	—	—
Kisszeben	érk.	2:10	6:04	9:16	7:38	—	—	—	—
Héthárs	érk.	2:27	6:38	10:10	7:58	—	—	—	—
Orló	érk.	3:08	7:10	—	8:40	—	—	—	—
Szepesség felé indul a vonat:									
Eperjes megálló	ind.	6:58	—	—	3:05	—	—	—	—
EPERJES	érk.	6:50	—	—	3:00	—	—	—	—
Eperjes ind.	5:05	7:30	12:18	12:18	5:19	7:06	—	—	—
Abos	érk.	5:30	7:45	12:45	5:33	7:40	—	—	—
Abos	ind.	5:54	8:09	12:54	1:10	4:30	7:40	—	—
Margittafalu	érk.	6:38	8:54	1:28	1:55	5:15	8:17	—	—
Gönczváros	érk.	7:05	9:15	3:30	3:50	6:00	8:40	—	—
Szepesváros	érk.	8:05	10:15	4:30	4:55	6:55	9:40	—	—
Szepesolvaszi	érk.	7:14	9:30	1:46	2:32	5:50	—	—	—
Főváros	érk.	8:00	10:15	3:10	3:10	7:27	—	—	—
Igő	érk.	7:48	10:05	2:11	3:08	6:25	9:02	—	—
Láska	érk.	8:15	10:45	3:30	3:50	7:50	—	—	—
Poprád	érk.	8:38	11:05	2:46	4:07	7:30	—	—	—
Szepesség felől érkezik a vonat:									
Poprád	ind.	9:00	6:58	8:36	12:40	13:50	8:53	—	—
Abos	érk.	9:44	8:08	11:25	3:48	8:13	11:12	—	—
Abos	ind.	6:18	8:20	11:35	4:41	8:23	11:23	—	—
Eperjes	érk.	6:46	8:55	12:03	5:18	9:00	11:50	—	—
Eperjes megálló	7:05	—	—	5:33	—	—	—	—	—
Eperjes—Bártfa:									
Eperjes	ind.	7:18	—	5:33	—	—	—	—	—
Bártfa	érk.	9:15	—	7:25	—	—	—	—	—
Bártfa—Eperjes:									
Bártfa	ind.	—	—	11:35	7:40	—	—	Csak hó 518. évi	—
Eperjes	érk.	—	—	1:30	9:31	—	—	határ	6:50

328—1906. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A bírfa kir. járásbírósig, mint telekényvi hatóság közhírte testi, hogy dr. Gluck Jónás ügyvéd bírfa lakos végrehajtónak Kurilla Andráz végreházt szenevelélen 369 kor. 81 fillér tőkevetelés és jr. iránti végrehajtási ügyében, a bírfa kir. járásbírósig területén lévő, a bírfa 331. sz. tkjében A. L. 1-4. 6. 8. és 9. sor, 913, 1872a, 2428, 1182, 861, 562 b. hr. sz. továbbá a bírfa 2327. sz. tkjében A. L. 1. sor, 1976. hr. sz. alatt foglalt és Kurilla Andrást egészben illető és a bírfa 2958 b. sz. tkjében A. L. 1. sor, 1098—1099. hr. sz. ingatlanból Kurilla Andrást a B. 2. alatti bejegyzés szerint feleszeren illető szántóra és pedig a fentebb első belyen jelzett ingatlanra 1044 korona, a másodsorban jelzett 3 korona, a harmadsorban jelzett 283 korona kiáltási árban erendelte, és hogy a kiáltást megjelölt ingatlanok az 1906 évi április hó 26. napján a. e. 10 órákor Bártfán a bíróság árverelőhelyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áról alul is csadati fognak.

Árverési szándékok tartoznak az ingatlan becslésrnek 100%-ig, vagyis 104 kor. 40 fill. 30 fill., illetve 28 kor. 30 fillér képszfűben vagy az 1881. LX. t. cikk 42. §-ában jelzett árfelellyal szarmított és az 1881. évi november hó 1-jén 3333. sz. a keit igazságyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékek értékpapírban a kiküldött kezehez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál tőrtént előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervény érvényesítésével.

Kir. járásbírósig, mint telekényvi hatóság.
Bártfa, 1906. január 24-én.

181—1906. tkvi szám.

Árverési hirdetmény.

A bírfa kir. járásbírósig, mint telekényvi hatóság közhírte testi, hogy dr. Gluck Jónás végrehajtónak Lénár György ó. nye szűl Cságyir Anna végreházt szenevelélen 1400 kor. tőkevetelés és jrálékai iránti végrehajtási ügyében a bírfa kir. járásbírósig területén lévő, az orszáki 207. sz. tkjében A. L. 1-1-7. sorszám, 110, (120—121), (117—119), (29—30 b.), 979—980/1 évi, 977—978/1, (977—978/2) hr. sz. alatt foglalt kert-, ház- és szántókóba a B. 1-2. alatti bejegyzés szerint Lénár György és nye szűl Cságyir Anna (lefelezerben lévő) 2331 kor. kiküldött árban erendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1906. évi március hó 27. évi napján a. e. 10 órákor orszáki közpályában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áról alul is csadati fognak.

Árverési szándékok tartoznak az ingatlan becslésrnek 100%-ig, vagyis 233 korona 10 fillér képszfűben, vagy az 1881. LX. t. cikk 42. §-ában jelzett árfelellyal szarmított és az 1881. évi november hó 1-jén 3333. sz. a keit igazságyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékek értékpapírban a kiküldött kezehez letenni, avagy az 1881. LX. t. cikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál tőrtént előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervény érvényesítésével.

Bártfa, 1906. évi január hó 14-én.

A kir. járásbírósig, mint telekényvi hatóság.

Egy gyorsan és szépen irni tudó fiatalember bármely irodába ajánlkozik egész- vagy félnapra. Címe a kiadóhivatalban.

Deméni, kir. járásbírósig.

Kristály tisztán forrasztva
BERGER KÁVEHÁZBAN
Legmegbízhatóbb vöröz

Hirdetéseket
jutányos áron felvesz a kiadóhivatali
Eperjes,
Főutca 37. sz.

ÁJÁNDÉKNAK

alkalmas platina-, valamint aquarell-kivitelben készített fényképnagyítások, úgyszintén olajfestésű szentképek

DIVALD műintézetében
(Eperjes, Kassai-út 3. sz.)
mérsékelt ár mellett megrendelhetők.

A fényképzési műterem bejárójában a kiállított fényképek és nagyítások megtekinthetők.

Nyomatott Kösch Árpád könyvnyomató-intézetében Eperjesen.

== Egy fű ==

tanulónak

főlvétetik *Billich Ferenc*
(főtársnót)

Tiszta

MAKULATURA-PAPIR

eladó lapunk kiadóhivatalában.